

Sygn. akt IV CZ 7/16

POSTANOWIENIE

Dnia 6 kwietnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Wojciech Katner

SSN Anna Owczarek

w sprawie ze skargi pozwanej
o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem
Sądu Apelacyjnego w [...]
z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt V ACa .../12,
w sprawie z powództwa "B." Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w likwidacji w W.
przeciwko M. G.
o ustalenie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 6 kwietnia 2016 r.,
zażalenia pozwanej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego
z dnia 28 września 2015 r., sygn. akt V ACa .../15,

**uchyła zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Postanowieniem z dnia 28 września 2015 r. Sąd Apelacyjny odrzucił skargę M. G. o wznowienie postępowania, ponieważ nie została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.). Z uzasadnienia postanowienia wynika, że M. G. wniosła o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnie wyrokiem Sądu Apelacyjnego z dnia 28 czerwca 2012 r., sygn. akt V Ca .../12, oddalającym apelację od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 19 października 2011 r., sygn. akt I C .../09, którym uznano za bezskuteczną w stosunku do wierzyciela „B.” sp. z o.o. darowiznę dwóch lokali mieszkalnych, położonych w B. przy ul. K. [...], co do udziału we własności tych lokali w wysokości ½ części oraz lokalu mieszkalnego położonego w B. przy ul. K. [...]. Jako podstawę prawną wznowienia wskazała wykrycie okoliczności faktycznych w postaci dowiedzenia w dniu 23 czerwca 2015 r., że B. K., jedyny wspólnik i prezes zarządu spółki „B.”, nigdy nie miał licencji pośrednika obrotu nieruchomościami, co oznacza, iż umowa dotycząca czynności związanych z pozyskiwaniem terenów pod inwestycję, zawarta pomiędzy T. G., wspólnikiem spółki cywilnej A., a prezesem zarządu B. K., działającym w imieniu spółki „B.”, jest nieważna.

Zdaniem Sądu z wniesionej skargi o wznowienie postępowania nie wynika, że wskazana w niej podstawa wznowienia, przewidziana w art. 403 § 2 k.p.c., rzeczywiście zachodzi. Nie można bowiem przyjąć, że okoliczność, iż prezes B. K. nie figurował w rejestrze pośredników obrotu nieruchomościami stanowiła fakt niedostępny skarżącej w toku prawomocnie zakończonego postępowania sądowego. Mogła ona bowiem w toku tego postępowania, podobnie jak zrobiono to w innej wskazanej przez nią sprawie, także zażądać przeprowadzenia wywiadu w Ministerstwie Infrastruktury, dotyczącego licencji B. K. Niedostępność rejestru pośredników obrotu nieruchomościami w internecie z powodu jego zamknięcia nie stanowiła więc przeszkody do uzyskania stosownych informacji.

W zażaleniu pełnomocnik M. G. zarzucił naruszenie art. 403 § 2 w związku z art. 401 § 1 k.p.c. oraz art. 328 § 2 w związku z art. 361 k.p.c. i wniósł o uchylenie zaskarżonego postanowienia.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c. podstawą wznowienia postępowania może być także późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych. W literaturze i w orzecznictwie przyjmuje się, że wykrycie w rozumieniu przytoczonego przepisu okoliczności faktycznych lub środków dowodowych oznacza powzięcie o nich wiadomości w sposób umożliwiający ich powołanie (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 r., III CKN 458/99, nie publ., i z dnia 26 stycznia 2011 r., II CZ 180/10, nie publ.).

Trafny jest pogląd Sądu, nawiązujący do orzecznictwa (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 lutego 1999 r., II CKN 807/98, nie publ., i z dnia 7 marca 2007 r., II CZ 5/07, nie publ.), że niemożność skorzystania w poprzednim postępowaniu z określonych okoliczności faktycznych lub środków dowodowych nie zachodzi, gdy istniała obiektywna możliwość powołania ich w tym postępowaniu, a tylko na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia czy błędnej oceny potrzeby ich powołania strona tego nie uczyniła. Jego zastosowanie wymaga jednak dokonania odpowiednich ustaleń.

Tymczasem z zaskarżonego postanowienia nie wynika - co trafnie zarzucono w zażaleniu - na jakiej podstawie Sąd uznał, że skarżąca mogła już w postępowaniu sądowym, którego wznowienia domaga się, powołać i wykazać okoliczność, iż B. K. nigdy nie miał licencji pośrednika obrotu nieruchomościami. Uszły uwagi Sądu zawarte w skardze o wznowienie postępowania okoliczności mogące mieć znaczenie dla oceny, czy zachodzi wskazana w niej podstawa wznowienia. Chodzi tu np. o zdarzenia, z których wynika, że pierwsze wątpliwości dotyczące kwestii posiadania przez B. K. licencji pośrednika obrotu nieruchomościami pojawiły się dopiero na początku 2015 r., a więc blisko trzy lata po prawomocnym zakończeniu postępowania będącego przedmiotem wznowienia, czy okoliczności związane z korzystającymi z domniemania prawdziwości wpisami w Krajowym Rejestrze Sądowym, z których

wynika, że przedmiot działalności spółki „B.” stanowiło pośrednictwo w obrocie nieruchomościami. W tej sytuacji nie można odeprzeć zarzutu skarżącej, że Sąd z naruszeniem art. 403 § 2 w związku z art. 410 § 1 k.p.c. uznał, iż nie zachodzi wskazana w skardze podstawa wznowienia postępowania. Nie można także odmówić skarżącej racji, że Sąd z naruszeniem art. 328 § 1 w związku z art. 361 k.p.c. nie odniósł się w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia do wszystkich podniesionych w skardze okoliczności mogących mieć znaczenie dla oceny, czy została ona oparta na ustawowej podstawie wznowienia.

Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem, samo sformułowanie podstawy wznowienia w sposób odpowiadający przepisom art. 401-404 k.p.c. nie oznacza oparcia skargi na ustawowej podstawie wznowienia, jeżeli przytoczona podstawa rzeczywiście nie istnieje (por. postanowienia Najwyższego z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, niepubl., z dnia 15 września 2005 r., II CZ 78/05, niepubl., i z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 36/06, niepubl.). Jednakże odrzucenie skargi o wznowienie postępowania - na podstawie art. 410 § 1 k.p.c. - dlatego, że wskazana w skardze podstawa wznowienia nie występuje, jest możliwe jedynie wtedy, gdy nie zachodzą żadne w tym względzie wątpliwości. (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 5 lutego 2009 r., I CZ 4/09, nie publ., z 18 stycznia 2012 r., II CZ 146/11, nie publ. i z dnia 21 lutego 2013 r., IV CZ 179/12, nie publ.). Wydanie zaskarżonego postanowienia z naruszeniem przytoczonych przepisów prawa nie pozwala przyjąć, że taka sytuacja zachodzi w sprawie.

Ponadto zbadania wymaga, z uwzględnieniem podniesionych przez spółkę „B.” w piśmie z dnia 29 marca 2016 r. nowych faktów i dowodów, kwestia wniesienia skargi o wznowienie postępowania z zachowaniem terminu przewidzianego w art. 407 § 1 k.p.c. Zbadanie tej kwestii, ze względu na specyfikę postępowania zażaleniowego przed Sądem Najwyższym, który nie jest sądem faktu i nie może dokonywać ustaleń odmiennych niż sąd drugiej instancji, nie było bowiem możliwe na etapie postępowania przed Sądem Najwyższym (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 czerwca 2001 r., IV CZ 64/01, OSNC 2002 r., nr 3, poz. 36).

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji postanowienia (art. 398¹⁵ § 1 w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

kc

jw